Aasta geopeitust Eestis

24 aastat tagasi - 01.02.2002 Autor: Enn Veenpere

(Arvutimaailm 1/02)

Kuidas saada üha kahvatumaks muutuvad võsukesed kasvõi veidikeseks ära arvuti, Interneti ja mängude juurest värsket õhku hingama? See on küsimus, mis teeb paljudele vanematele muret. Üks võimalus on pakkuda neile uut mängu, mis seotud arvutite, Interneti ja tehnikaga, kuid samas piisavalt võimas magnet, mis kodust välja tõmbab.

Selleks on vaja poetada arvuti kõrvale kasvõi kõige lihtsam GPS-vastuvõtja ja geopeitusemängu veebiaadress www.geopeitus.ee.

Mis mäng see on?

Geopeitus on mäng, millel üle maailma mitu nime - geocaching, GPS Stash hunt, Global Positioning Stash hunt jm. Eestikeelseks vasteks on kujunenud geopeitus.

Tegemist on mänguga, mille käigus peidetakse ära "aare", antakse selle koordinaadid vastava veebilehe kaudu teada ning igaüks, kellel kasutada GPS, võib seda jahtima asuda. Aare leitud, võib selles sisalduvast midagi kaasa võtta (jättes omalt poolt midagi asemele), teha märkus logiraamatusse ning jätta ta teistele leidmiseks.

Mäng sai alguse pärast 1. maid 2000 kui kõrvaldati nn SA(Selective Availabilty) - moonutus, mis segas tsiviilkasutuses GPS-ide täpset tööd. Esimese aarde peitis Dave Ulmer Portlandis Oregonis 3.05.2000. Juba paari päeva pärast oli aaret kaks korda külastatud. Mike Teague oli üks neist, kes selle leidis ning tegi valmis esimese veebisaidi aarete koordinaatide avaldamiseks. Seni oli neid postitatud uudisgruppi. Hiljem võttis töö üle Jeremy Irish, kes pakkus mängu nimeks välja geocaching ning kelle veebisait www.geocaching.com on senini põhiline aarete info kogumise koht üle maailma. On ka rida alternatiivseid saite - www.navicache.com, geocachingworldwide.com, www.brillig.com/geocaching/ jt.

Sellest ajast peale on mäng kasvanud nagu lumepall. Aasta alguse seisuga oli registreeritud 10063 aaret 92 riigis ning nende arv kasvab pidevalt. Mäng on väga populaarne USA-s, Kanadas, Austraalias, Inglismaal, Rootis, Uus-Meremaal, Madalmaades, Saksamaal, Lõuna-Aafrika Vabariigis, Prantsusmaal ja paljudes

teistes riikides.

Mäng on muutunud üha mitmekesisemaks - lisandunud on uusi aarete liike ja mänguvorme.

Eestis sai esimene geopeituse veebilehe variant üles 31. jaanuaril 2001 ja esimene aare peidetud 10. veebruaril 2001. Nädal hiljem see leiti.

Käesoleva aasta alguseks olid meie mängijad peitnud 43 aaret (lisaks 3 aaret väljaspoole Eestit) nii maa peale, maa alla kui ka vee peale ja vee allagi. Arvestades Eesti väiksust peaksime jätkuvalt olema kõige suurema "aarete tihedusega" riik, mis on mujalgi maailmas tähelepanu ja huvi äratanud. Peidetud aarded on erineva raskusastmega. Nii leiab iga mängija midagi jõukohast.

Kuidas mängitakse?

Põhireeglid on lihtsad:

- võta mõni asi aardest endale;
- jäta midagi asemele;
- kirjuta oma külastuse kohta märkus logiraamatusse;
- teata oma leiust geopeitus@geopeitus.ee .

Milliseid aardeid võib leida?

Aardeid võib olla erinevaid. Geocaching'u veeb pakub välja variandi, kuidas neid võiks liigitada:

- traditsiooniline aare - enamasti mingi anum (toiduainepurk, padrunikast vms) milles on logiraamat, pliiats ja esemeid (kaardid, raamatud, CD-d, mänguasjad vms) aarde leidjate jaoks;
- multiaare - koosneb kahest või enamast aardest. Ühes aardes võib peituda vihje järgmisele jne;
- virtuaalne aare - aardeks on mingi koht, mis pakub huvi looduse ilu, ajalooliste vaatamisväärsuste vms poolest;
- sündmusega seotud aare - eksisteerivad mõne aardeküttide kokkutuleku vm. ürituse puhul;
- üllatusaarded jpm.

Kuidas aaret otsida?

Mänguga liitudes oleks esialgu mõistlik alustada mõne aarde leidmisest. Nii saab selgemaks, kuidas aardeid peita, pakkida ja GPS-iga ringi käia. Hiljem jõuab ka oma aarete peitmiseni.

Kasulik oleks ära teha kodutöö - otsida aarde peidukoht üles kaardil. Kasutada võib näiteks Regio teedeatlast või veelgi parem - CD-atlast. Nii võib ette aimata, kustpoolt oleks aardele lihtsam läheneda. Lühim teekond ei ole alati parim kui tee peale jääb näiteks jõgi vms.

Kindlasti on kasulik veebist välja printida kogu aarde kohta käiv info - tekstid, pildid, kaardid. Neid võib hiljem hädasti vaja minna, sest enamasti pole keeruline niivõrd aarde piirkonda jõudmine kui kavalasti peidetud aarde ülesleidmine.

Mõelda tasub kaasavõetavale varustusele. Ohutuse mõttes tasuks kedagi retkele kaasa võtta. Nii on ka huvitavam. Kodustele tasub öelda, kuhu minnakse.

Kaasa võiks võtta GPS-ile lisaks kompassi - GPS võib maha kukkuda ja katki minna, patareid võivad tühjaks saada. Siis on kompassist suur abi. Pealegi ei pruugi tiheda metsa all signaal satelliitidelt kuigi hea olla. Ärge unustage GPS-i salvestamast punkti, kuhu oma auto parkisite. Miskipärast kipub see esialgu ära ununema, aga mitte enam pärast esimest pimeda peale jäänud aardejahti.

Aarde lähedusse jõudes on kasulik veenduda, et GPS-il oleks võimalikult hea signaal ja jälgida vahemaa kahanemist. Võib saata kaaslase aarde suunas, teha koha peal ringe vms. Põhiline on püüda mõelda nagu peitja - kuhu mina selles kohas aarde peidaksin. Nüüd tulevad kasuks materjalid, mis aarde kohta välja printisite.

Ja siis saabub aarde leidmise õnnelik hetk. Tavaliselt on kombeks, et aardest võetakse mingi ese ja pannakse omalt poolt midagi asemele. Kindlasti tehakse märge logiraamatusse. Kui palju ja mida sinna kirjutada on igaühe fantaasia otsustada.

Aarde asukohta ei muudeta, kui see just pole peitja soov ja see jäetakse samas seisus maha nagu ta leiti. Kaasas võiks olla erineva suurusega veekindlaid ziplock-kotte juhuks kui aarde originaalpakend on viga saanud.

Koju jõudes oleks vaja teatada mailitsi geopeitus@geopeitus.ee ja aarde omanikule kui tema mailiaadress on teada. Peitjad ootavad seda infot väga, et teada, kas nende aare on alles, mis seisukorras see on jne. Saata võib elektroonsel kujul pilte leidmisest. Vahel peidetakse aardesse ühekordne fotoaparaat, et leidjad end pildistaksid ning hiljem postitab aarde omanik need

veebilehele.

Kuidas aaret peita?

Pärast mõne aarde leidmist on aeg neid peitma asuda.

Põhiline on mõelda välja hea asukoht. Liiga käidav koht ei ole hea - on väga suur võimalus, et keegi lihtsalt juhuslikult aardele satub. Kui aare on kaugelt nähtav, siis pole tema leidmine eriti huvitav. Samas ei tasuks maskeerimisega üle pingutada. Kui peidukohta on väga keeruline leida, võib otsijate jaoks jätta veebilehele mõne vihje.

Kui aare peidetakse eravaldusse, tuleks kindlasti küsida omaniku nõusolekut. Sama võib olla vajalik kui peidukoht on looduskaitsealal. Kindlasti tuleks unustada kohad, kus võib tekkida kahju loodusele (mõnd aaret külastatakse palju kordi), mis on liiga ohtlikud vms.

Tähtis on, et peale aarde oleks otsijal midagi muudki huvitavat leida - ilus vaade ümbrusele, huvitav ajalooline paik, hea laagripaik, midagi ebatavalist.

Aarde valmistamiseks on vaja konteinerit - mida veekindlamat seda parem. Käiku lähevad mitmesugused plastik- ja plekkpurgid, padrunikastid jms. Igati abiks on ziplock-kotid, mis aitavad aarde sisu kuivana hoida. Ainult kilekotist tavaliselt ei piisa - selle võivad närilised juba mõne ajaga auguliseks muuta.

Kasulik on mõelda sellele, et aaret näiteks pommiks ei peetaks - abi võib olla hästinähtavast kirjast aardekastil. Aardesse pannakse tavaliselt selgitav tekst, millega on tegemist. Ühe võimaliku variandi saab geopeituse veebilehelt välja printida.

Aardes on enamasti logiraamat (näiteks väike märkmik) ning pliiats(eid) sellesse märkuste tegemiseks. Paremad on harilikud pliiatsid, mis ka talvel külmaga kirjutavad.

Aardesse võib panna mingeid esemeid - mänguasju, suveniire, CD-sid või mis iganes. Seejuures pole tähtis, et see oleks midagi väärtuslikku - olulisem on leidmisrõõm.

Mingil juhul ei tohiks aardesse peita ohtlikke esemeid või midagi, mis ei tohiks sattuda laste kätte, kes omapäi võivad aarde leida. Terve mõistus on siinkohal alati abiks. Pole ka hea sinna toiduaineid peita. Närilistel ja muudel loomadel on hea nina ja nii ei pruugi aardest varsti midagi alles olla.

Hea oleks aardekonteiner kivide, puuokste või muu sellisega kinnitada, et see mingite jõudude mõjul kohalt ei liiguks. Maasse kaevamine ei pruugi sugugi hea mõte olla. Kujutlege mõnd seltskonda koordinaatidega eksides suuri maatükke üles kaevamas...

Kui aare peidetud, on vaja võimalikult täpselt määrata selle koordinaadid. Mõelge õnnetule aardeotsijale, kellel on vaja leida sügava lume alt hästi peidetud aaret! Osa GPS-e võimaldab saada keskmist näitu. Kui ei, siis aitab, kui lähenete aardele mõned korrad uuesti ja võtate näitudest keskmise. Muidugi ei tasu lõpuks unustada koordinaate GPS-i salvestamast ning lisaks üles kirjutamast.

Kuidas aardest teatada?

Kui olete aarde peitnud, andke teada e-mailile geopeitus@geopeitus.ee

Soovitav oleks teatada:

- kes ja millal aarde peitis
- aarde "nimi"
- koordinaadid (WGS84 LAT/LON hddd°mm'ss.s'')
- mis aardes peitub
- saata võib digitaalseid fotosid
- soovi korral võib lisada vihjeid, kaarte jms.
- võite hinnata (5-palli-süsteemis) aarde leidmise ja maastiku "raskusastet".

Hea oleks, kui saaksite hiljemgi aeg-ajalt aaret üle vaatamas käia, eriti kui saabuvad teated, et aaret pole millegipärast üles leitud.

Miks geopeitust mängitakse?

Põhjusi, miks mängitakse on muidugi palju ja need on üsna individuaalsed. Enamasti mainitakse siiski, et see annab võimaluse teha midagi koos pere, laste või sõpradega või lihtsalt põhjuse välja minna ja meeldivalt värskes õhus aega veeta. Kindlasti võimaldab aga näha kohti, kuhu muidu ei satuks. Kõik on sõitnud Tallinn-Tartu maanteel, aga kui paljud on Puurmanisse sisse põiganud, et näha sealset mõisat? Paljud on külastanud endist NL allveelaevade baasi Hara sadamas vms. Nii või teisiti on see lihtsalt põnev ja tore hobi. Meis kõigis on veidike last.

Teised sarnased mängud

GPS-iga saab mängida teisigi huvitavaid mänge või geopeituse teisendeid - geodashing, stonestashing , degree confluence project jt. Viiteid leiab geopeituse

veebist.

Kuidas valida GPS-i?

Sobivad ka kõige lihtsamad - Magellan 315 ja Garmin eTrex on populaarsed nii meil kui mujal. Mõlema firma toodetel on oma fännid. GPS-ide hinnad algavad Eestis praegu 2900 kroonist. Kes soovib, võib muidugi valida kallima mudeli, mis võib näidata kaarti, omada sisseehitatud kompassi vms.

Lisainfot ja linke leiab www.geopeitus.ee ja www.geocaching.com veebist ning foorumitest.

Geopeitust mängima on oodatud kõik, kes osaleda soovivad.

LINGID

- www.geocaching.com
- www.navicache.com
- geocachingworldwide.com
- www.brillig.com/geocaching

Lingid samal teemal:

- www.geopeitus.ee
- www.geocaching.com
- www.navicache.com
- geocachingworldwide.com
- www.brillig.com/geocaching

- Uudised

- GPSid